

pg(c2)22
Ч-75

№ 8.

Вид-во „ВІДРОДЖЕННЯ“

Ціна
30 коп.

ЧОГО ПРИЙШЛИ НІМЦІ НА УКРАЇНУ?

ОФІЦІАЛЬНІ ПОВІДОМЛЕННЯ,

□□ ДУМКИ, РОЗМОВИ. □□

Видання четверте
виправлене.
1918 р.

Друкарня А. Гросмана, Володимирська, № 49.

2/18

17

3

Кіровоградська обласна
бібліотека імені
Д. І. Чижевського
ИНБ № 988841

Є

2

Р

Передне слово.

Коли Центральна Українська Рада, підписавши з німцями мировий договір, зараз же покликала німецьке військо собі на допомогу проти грабіжників і злочинців, що прикривалися імям „большевиків“ і руйнували Україну,—почались усякі чуткі і брехні, що от, Центральна Рада зрадила нарід і продала чужинцям Україну. Сим брехням, що пускали вороги Українського народу, де хто почав вірити. Бо й справді: для багатьох аж дивним стало, що ось вчора ще німці вороги були, а сьогодні приходять як приятелі з допомогою. За часи війни нарід наш навмисне лякали німцем, привчали до ненависти до його, аби нарід йшов залято німця бити. Ото і зараз лякають, а де—хто і вірить тому.

Щоб не ширилися оті брехні, щоб нарід наш правду знав, хто такі нам тепер німці і чого вони прийшли на Україну, видавництво наше і випустило сю книжечку. Тут є розмови: з головою Центральної Ради, професором М. С. Грушевським, головою Ради Народніх Міністрів тов. В. А. Голубовичем і представниками німецького військового штабу у Києві. Тут же ми додаємо телеграму голови Ради Народніх Міністрів Голубовича до німецького канцлера (голови правительства) і відповідь сього канцлера. Нарешті друкуємо оповіщення від Центральної Ради до громадян Української Народньої Республіки. Ті місьця сього оповіщення, де говориться про німців, ми навмисне виділили і відмінно надруковали.

Розмова з професором М. С. Грушевським.

Професор М. С. Грушевський сказав на наші запитання.

— В німецьких політичних кругах було здавна бажання, щоб Україна відокремилась в самостійну, сильну державу. Вони вважали се корисним для Німеччини. Підчас війни німецьке правительство заходилося через інструкторів вчити воєнополонених—українців, що попадали до них, усвідомляти їх з національного боку й підготовляти з них українські полки, котрі могли б після війни стати в обороні України. Се діялось без порозуміння і волі українських політичних провідників, бо вони стояли за мирне полагодження української справи в Росії; хотіли, щоб Росія перетворилась у федерацію*). Але Німці думали, що мирно українська справа не розрішиться, і їх сподівання справдились.

Ні кадети та октябристи, що правили Росією в перші місяці після революції, ні російські соціалісти-революціонери Керенського не хотіли дати прав Україні, не хотіли щиро піти по дорозі федерації, як то радили і добивались українці. А коли владу в Росії захопили більшовики, вони захотіли силоміць задавити нашу українську вільність, знищити Центральну Раду і наново підбити Україну під Росію, почали з нами війну та стали здобувати Київ, щоб не дати нам довести до миру з Німеччиною та Австрією.

*) Спільку народів, що мешкають в ній.

Тоді Українське Правительство і мусило пригадати собі ті українські полки з воєннополонених, що формувались в Німеччині. Воно рахувало, що обійдеться з своїм військом з помічю сих українських полків і галицьких січових стрільців, котрих хотіло дістати з Галиччини. Але виявилось, що полки з воєннополонених можуть прийти за який місяць, а Австрія не похочувала давати стрільців і взагалі під впливом свого громадянства зпочатку зовсім відмовлялась від допомоги. Тим часом треба було спішити з очищенням України від большевиків, щоб настав лад і не пропала весна для роботи на полі.

І от правительство наше побачило себе змушеним прийняти поміч від Німеччини, котру та, бажаючи допомогти Україні яко мога скорше стати на ноги, пропонувала з самого початку, не жадаючи за се ніякої нагороди. Зараз по підписанню трактату*) правительство наше попросило німецьке правительство подати своє військо на Україну, і за кілька день, в перших днях лютого, воно було подане.

В інтересах Німеччини, щоб Україна була самостійна і сильна, і вони помагають нам для сього.

Військо їм потрібно самим, і тому їх полки зістануться тільки доти, доки вони будуть потрібні нашому правительству для очищення України. Їм наказано не грабувати ні кривдити української людности, бо німецьке правительство хоче, щоб між Україною і Німеччиною були відносини щирі й дружні, і

*) Мирового договору.

щоб українська людність дивилась на Німців, як на своїх приятелів. При кожній німецькій частині мусять бути українські комісари і переводчики; на місцях, де Німцям чогось треба, вони повинні звертатись через них до місцевих наших установ. Треба тільки, щоб ці установи були в порядку і помагали Німцям мати все їм потрібне, дорогою законною, за гроші, а як би де сталась від Німців кривда, давати знати нашим властям.

Заява Голови Ради Народніх Міністрів тов. В. А. Голубовича.

Війна, об'явлена Совітом Народних Комісарів Україні, захопила нашу молоду Українську Народню Республіку зовсім невідготованою. Большевики наслали на Україну силу свого війська і красногвардейців (здебільшого грабителей і злочинців), котрі сараною пройшли по нашому краю, беручи місто за містом, і захопили навіть Київ.

Центральна Рада і Правительство України—Рада Народніх Міністрів мусили покинути на де-який час Київ, виїхали на Волинь і почали збирати сили проти насильників і грабіжників. Але одурений большевиками наш нарід дуже мляво підіймався на охорону свого краю, своєї волі, свого багатства, а тим часом большевики без ладу, без контролю одбірали і грабували у селян усякий продукт, як то: хліб, скотину, цукор і вивозили у Великоросію. Руйнували вони усе народне багатство, а

людей наших розстрілювали тисячами і десятками тисяч.

І от, щоб припинити руїну краю, щоб заховати людність од розстрілу, знущання і грабунку, Українське Правительство через свою мирову делегацію*) звернулося 12 лютого сього року до німецького народу за допомогою проти грабіжників. Німецький нарід згодився допомогти нашому народові і вислав на Вкраїну військо.

В тих місцях, де загода було роз'яснено населенню про мету приходу німців, там, де малася хоть якась влада, там українське населення віднеслося спокійно і навіть задоволено. Навпаки, в місцях, де агитували большевики, населення зустріло німецькі війська вороже і навіть зі зброєю в руках.

Що до відношень німецької старшини і Українського Правительства, то се — відношення співробітництва; добрі, приязні відношення, без яких то небудь непорозумінь. Німецьке військо, яко дружне, не вмішується у діла внутрішні, у хатні справи Української Народньої Республіки. Німецька старшина не судить, не карає громадян нашої Республіки, а коли кого арештує, то тільки за напад на німецькі війська, або за допомогу большевикам. Що до реквізиції хліба, скотини і других продуктів, то роблять се німецькі війська не для вивозу у Германію, а для потреб походного часу; але при реквізиції німці видають квитки (росписки), по яким буде платити Українське Правительство.

*) Посланців.

Вороги наші пускають усякі непевні чутки, нібито німці мають забрати з України весь хліб. Згідно з договором, котрий підписала Українська Народня Республіка з Германією, ми продаємо німцям після обмолоту лише лишок („избиток“) нашого врожаю, не руйнуючи таким чином нашого сільського господарства і не зменшуючи потреб Української людности. Скільки саме муситимимо продати німцям сей рік, се встановить комісія, котра складеться порівну з українців і німців. Ся ж комісія вкаже, скільки і якого краму треба привезти з Германії для наших селян і для мешканців міст. Але багато краму і зараз вже буде привезено, і до Великодня вже буде сила дешевого доброго краму.

Нарешті, мушу сказати, що на мою думку при нашій організованості дружні відносини з могутньою німецькою державою принесуть лише користь молодій Українській Республіці, зміцнять її і поставлять на рівні з іншими великими державами.

Розмова з представниками німецького штабу у Києві.

На наші запитання представники німецького штабу сказали:

— Німецькі війська прийшли на Україну по прозьбі Українського Правительства, аби встановити знов спокій і лад. Таким чином, німецькі війська — гості Українського Правительства, і тому відносини помеж ними добрі.

Українські війська підлягають найближчій німецькій старшині і під її приводом воюють спільно з німецькими військами.

Відношення до населення дуже неоднакове, дивлячись по поглядам і відношенню населення. Усі бажачі порядку і розважливі громадяне, котрі стоять на боці Правительства, бачуть у німцях своїх визволителів і задоволені з їх приходу. Вороги Правительства, як рівно і усі, хто через розруху міг багатіти, і насамперед широкі кола, котрі були нацьковані і неправдиво освідомлені, ті бачуть у німцях своїх ворогів і бояться через їх щось стеряти. Особливо треба підкреслити, що більша частина селян гадає, що німці покликані багатими поміщиками, аби перешкодити розділу землі. Се—брехня. бо німці ні в якому разі не мають наміру втручатися у внутрішні політичні відношення українців.

Німецькі війська затримують, арештовують громадян України лише тоді, коли захоплюють їх підчас злочинства і коли немає на місці органів української влади, або вони не мають сили вжити відповідних кроків. Коли в окремих випадках було по другому, то се ґрунтувалось на неправдивому розумінню.

В звязку з сим українці, затримані німецькими військами, будуть передаватися українській владі для притягнення до суду. В багатьох випадках суд був учинен військом через нерозуміння обставин; відповідне пояснення і вказівки зроблені.

Військам, котрі по прозбі Українського Правительства прийшли в край (Україну), неможливо достав-

ляти харчування з Германії, а тому вони мусять се одержувати од краю (України). Але се може відбуватись лише законним шляхом. А тому військам наказано так: Харчування, як тільки се як-небудь можливо, купляти і зараз же платити. Коли купити неможливо, то добування харчування мусить відбуватися через посередництво органів влади. Лише тоді, коли не мається ніяких органів влади, або вони одмовляють, військо мусить, закликавши товмача*), звернутися безпосередньо до населення, аби його умовити постачати військові усе, чого воно потребує. На усі приставлені продукти мусить бути видана росписка, по можливості на українській мові, обов'язково з печаттю і підписами. Для сих рахунків військом ведеться докладно книга, аби їх кожен час можливо було перевірити. Виплата по рахункам буде зроблен українськими органами влади. Війська, що ведуть війну, дійсно обтяжують населення; але уникнути сього неможливо. Громадянин не мусить, однак, згадувати завжди лише про сі неприємності, але пам'ятати, що багато німецьких офіцерів і салдат життя своє віддали за врятування Країни од большевиків.

Що до запитань, як далеко піде німецьке військо по Україні, то се у першу чергу залежить од бажання Українського Правительства.

Залишиться німецьке військо на Вкраїні доти, поки не буде досягнута мета його прибуття; себ-то, поки

*) Переводчика.

не настане спокій і лад і не зміцниться остільки, що йому ніщо не загрожуватиме, і коли се буде відповідати бажанням Українського Правительства.

В разі то було б потрібним—Германія, не дивлячись на важку боротьбу на західньому фронті, цілком в силах надіслати на Україну ще значно більше війська.

з Телеграми голови Ради Народніх Міністрів Голубовича до німецького державного канцлера.

Я користуюсь випадком мого однодневного пробування в Бересті в гостях у Головнокомандуючого німецьким військом східнього фронту, щоб з великою радістю сповістити вас, що українське і німецьке війська вступили в столицю України Київ, де були радісно зустрінуті населенням.

Ми приписуємо визволення нашого міста і країни більшій частини тієї допомоги, якої ми просили в німецького уряду і яку нам виявило побідоносне німецьке військо в боротьбі проти ватаг північної Росії.

Від імення українського народу і його уряду, сердечно дякую вас. З непідробленою радістю ми стрінули звістку про визволення Київа.

Я поздоровляю німецьке і українське військо із скорим успіхом, з задоволенням відзначаю факт участі

німецького війська в визволенню України. Хай будуть забезпечені українському народові воля і могутність.

Відповідь германського канцлера Українському Правительству.

З щирою радістю почув я вістку про визволення Києва, старої високошановної столиці України. Я здоровлю вас і молоду українську армію з таким швидким поспіхом і висловлюю разом з усією німецькою людністю своє задоволення з приводу того, що німецьким військам довелося взяти участь у визволенню українського народу. Хай назавжди збереже він волю і владу, аби жити у згоді по власному розумінню і їм самим встановленому праву. Німецькі війська ще стоять у вашому краю. Я маю сміливість, однак, заявити, що як тільки ви прийдете до переконання, що справа німецьких військ скінчена, негайно буде даний наказ про їх вивід.

Від Української Центральної Ради до громадян Української Народньої Республіки.

Оповідання.

Україна пережила тяжкі часи, яких давно не переживала. Саме в той час, як Центральна Рада доводила до кінця своє діло—мир з західними сусідами і розпущення до дому втомленого, змученого війська, задоволення нашого селянства і робітництва земельним

і робітничим законодавством і готовилась передати дальше порядкування нашою визволеною Україною новому господареві—Українським Установчим Зборам, шайшли на нас російські большевики.

Пішов огонь і руїна по землі нашій. Горіли городи і села. Лилася невинна кров, і нищилось все багатство землі нашої.

Большевики збаламутили багато і наших людей, особливо салдатів, фальшивими*) чутками і порожніми обіцянками, котрих не могли здійснити, і захитали оборону нашої країни. Їх підтримували також ті прихильники царської влади, нищителі трудящого народу, що не хотіли допустити, щоб Україна була вільною і незалежною, щоб вістались в силі свободи, проголошені третім і четвертим Універсалом.

Російське правительство большевицьких народних комісарів завзялося знищити Українську Центральну Раду й поставлене нею Правительство Народніх Міністрів, щоб не дати їм довести до кінця миру. Всіми силами повело воно наступ на Київ і стало його без жалісно руйнувати з гармат і палити. Тоді Центральна Рада і Рада Народніх Міністрів, щоб заховати від знищення столицю України, вийшли з Києва і перенесли свою діяльність на якийсь час на Волинь. Але весь сей час—і під обстрілом Києва і під час виходу свого не переривали вони свої роботи коло забезпечення волі України й її трудячого люду. Центральна Рада прийняла закон земельний, що всю землю пере-

*) Брехливими, неправдивими.

дає трудовому народові, ухвалила закон про робочий восьмигодинний день. Постановила організувати*) громадські роботи для безробітних і призначила на се 100 мільонів карбованців. Довела до кінця і діло миру, і в самий час, коли большевики входили до Києва, в Берестю делегати**) України підписали мир з Германією, Австро-Угорщиною, Болгарією й Туреччиною—мир почесний і гідний, який вертав Україні всі землі і всіх полонених без усяких оплат.

Українське військо, яке вірне зісталось при Центральній Раді, за той час завзято билось з большевиками.

Проте бачучи, що ся боротьба затягається, і своїми силами не можна буде скоро вигнати з України ворогів і завести ладу, а весна надходить, і для роботи мусить бути лад і порядок, Рада Народніх Міністрів постановила прийняти допомогу нових, замирених сусідів—Германії і Австрії, щоб за поміччу їх війська, яко мога скоріше очистити край наш.

Вороги нашої волі з сього приводу почали лякати людей, що тепер, як німці йдуть на Україну, то се кінець Української волі, кінець свободам, знов будуть панувати пани, а селянам землі не буде.

А се неправда.

*) Впорядити.

**) Уповноважені.

Українська Центральна Рада, як проголосила своїм четвертим універсалом незалежність і самостійність Української Народньої Республіки, так при тій самостійности й незалежности стоїть і буде їх боронити від усякого замаху.

Як віддала вона всю землю робочому народові земельним законом, так на тім вона і стоїть. Закони, видані на користь робочих, також будуть і далі в силі.

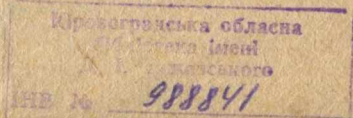
Всі свободи, уставлені третім і четвертим універсалом і далі зістаються. Професійні спілки, ради селянські й робітничі мають далі вести свою роботу для охорони своїх класових професійних інтересів. Тільки на владу не можуть вони претендувати*), бо влада на Україні мусить бути одна—Української Центральної Ради й Міністрів.

Всі народности України мають користуватись всіми громадянськими і національними правами і вільностями, які проголошено четвертим Універсалом.

В усе се німці не мішаються і ніякої зміни в тім не мають робити. Вони приходять, як наші приятелі і помішники на короткий час, щоб допомогти нам в скрутну хвилину нашого життя, і не мають заміру в чім небудь перемінити наші закони і порядки, обмежити самостійність і суверенність**) нашої Республіки.

*) Заявити свої права.

**) Главенство.

І Українська Центральна Рада не має наміру задержувати в своїх руках влади довше, ніж можуть зібратись Всенародні Збори Українські. Установчі Збори, призначені на день 2 лютого, не могли зібратись через большевицький наступ. В сій хвилі ще не відомо, де встигли і де не встигли відбутись вибори, і чи не знищено результатів тих виборів. Але в кожному разі Центральна Рада, як тільки можна скорше постарається скликати вибранців народніх, вибраних загальним, рівним, прямим, тайним і пропорціональним голосуванням і передасть їм власть, а тепер всіх громадян Української землі закликає:

Неспевним поголооскам, котрі пускають вороги ладу і свободи— не вірити,

братись до роботи громадської. Немагати правительству в боротьбі з безладдям і всіми, хто його сіє.

роботою нильною, твердою, організованою спішити залічити тяжкі рани, задані нашій країні тяжкою війною і усобицями.

Подбати особливо про те, щоб земля, яка перейшла до рук трудячого народу, була б уся засіяна, бо в хлібі наше багатство.

Аби жила й цвіла наша відроджена, вільна і незалежна Українська Народня Республіка.

Дано в Києві року 1918 дня
11-го березня, в свято народження
Тараса Шевченка.